

Stichting Natuurgebied Lange Weeren

Dr. S.R.T. Bond-Veerman, voorzitter

Dhr. Piet Butter, secretaris

Dhr. Frank Silven, penningmeester

Vestigingsadres: Schoener 4, 1132 GK Volendam

Postbusadres: Karveel 8, 1132 GT Volendam

Email: natuurgebied@lange-weeren.nl

Website: www.lange-weeren.nl

KVK no.81123310

Datum: 10-06-2021

Betreft: reactie op Omgevingsverordening NH2022

Geachte heer/mevrouw,

Op advies van verschillende statenleden dienen wij als Stichting Natuurgebied Lange Weeren onze visie en aanvullingen in ten aanzien van de Omgevingsverordening NH2022. Aanleiding hiertoe is de discussie in de gemeente Edam-Volendam over bebouwing van Lange Weeren, hetgeen onder Pilot Waterland valt. Het past ons niet in dit stadium een oordeel te vellen over de gehanteerde procedures van het College van B & W. Feit is wel dat intussen de wethouder Ruimtelijke Ordening is opgestapt en twee raadsleden van dezelfde partij. Bovendien heeft burgemeester Lieke Sievers tijdens de laatste raadsvergadering op 20 mei 2021 een voorstel bij de Raad ingediend om een integriteitsonderzoek in te stellen over dit dossier, vanwege verschillende bedreigingen, intimidaties en belangenverstrengelingen. Dit voorstel is door de Raad unaniem aangenomen.

Tijdens deze raadsvergadering hebben wij als inspreker onze visie voorgelegd, argumenten tegen bebouwing verduidelijkt en reële alternatieven benoemd met informatie, die hieronder vermeld staat en met illustraties te lezen is op onze website www.lange-weeren.nl (voor de presentatie zie bijlage en https://channel.royalcast.com/edamvolendam#!/gemeenteedamvolendam/20210520_1). Vanwege het voorstel tot een integriteitsonderzoek heeft de Raad onze bijdrage niet kunnen integreren in de besluitvorming. In afwachting van dit onderzoek wordt de beslissing om een totaalvisie bij de Provincie in te dienen uitgesteld. Op dit moment is niet duidelijk wat de vervolgstappen zijn. Om die reden zijn wij gemotiveerd om onze visie bij de Provincie in te dienen, die neutraal en met open vizier zowel naar plannen kijkt om de natuur te beschermen als aan de woningbehoefte te voldoen in onze regio.

Blauwe hart sterft zonder groene long

IJsselmeergebied: het Blauwe Hart van Nederland

Het IJsselmeergebied is als grootste zoetwatergebied van Europa een **Natura-2000 gebied**.¹ Het Markermeer valt zowel onder de vogelrichtlijn als de habitatrichtlijn. Dit houdt in dat specifieke vogelsoorten én de natuurlijke leefomgeving worden beschermd. Het Markermeer is een belangrijk broedgebied voor de visdief en aalscholver. Het is een voedsel- en rustgebied voor vis, mossel en waterplant etende trekvogels en voor sommige trekvogels ook een essentieel overwinteringsgebied. Omdat het Markermeer weinig natuurlijke oevers, ondieptes en paaiplaatsen heeft, worden momenteel speciaal **natuureilanden** aangelegd om de natuurlijke balans te herstellen.²

Lange Weeren: ecologische verbinding met het Blauwe Hart

Lange Weeren is een prachtig stukje veenweidepolder aan de buitenrand van Edam-Volendam met een hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarde dankzij de grote mate van openheid en het bijzonder regelmatige verkavelingspatroon.³ Maar de ecologische waarde van dit vlakke, open en waterrijke veenweidelandschap is nog groter. Lange Weeren zelf valt weliswaar niet onder bescherming van de vogelrichtlijn of habitatrichtlijn, maar levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van **trek- en weidevogels**.

In het voor- en najaar komen vele trekvogels langs om te foerageren. Lange Weeren is een uniek natuurgebied. Terwijl de meeste weiden op een ondergrond liggen van klei, die te gesloten is voor vogels om met de snavel in door te dringen, bestaat de grond in deze polder net als in Middellie en Warder uit **veen**, waardoor weidevogels diep met hun snavel naar voedsel kunnen pikken. Deze veenweidepolder is echter met name uniek, omdat deze op circa 1 km afstand van het **Markermeer** ligt. Watervogels vliegen vanaf de Marker Wadden om vis te zoeken in de boerenslootjes van Lange Weeren en vinden in deze weide een veilige thuishaven. In het najaar trekken tienduizenden meerkoeten vanwege de rijkdom aan waterplanten naar het Markermeer om te overwinteren. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de meerkoet, die van oorsprong een moerasvogel is, in de winter ook in grote getale in Lange Weeren verblijft en vanwege de flinke oeverbegroeiing broedt langs de boerenslootjes.

Foto: Lepelaar in de Lange Weeren.

Uniek weidevogelleefgebied

Lange Weeren is door de Provincie Noord-Holland aangemerkt als weidevogelleefgebied in het **Natuurbeheerplan 2021**.⁴ Lange Weeren is niet alleen een voedsel-, rust en overwinteringsgebied voor trekvogels. Deze veenweidepolder met nat grasland staat vooral bekend als een broedgebied voor weidevogels als de scholekster.

Foto: Scholekster met jong in de natte veenweide van Lange Weeren.

Ook andere beschermde weidevogels verblijven en broeden in Lange Weeren. Gegevens van de watervogels van 2011 tot 2018 van de **Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP)** (opgevraagd d.d. 31 maart 2021) laten zien dat Lange Weeren een belangrijk gebied is voor de brandgans, grauwe gans, nijlgans, kolgans, toendrarietgans, meerkoet, smient, wulp, waterhoen, wilde eend, krakeend, kuifeend, knobbelzwaan en blauwe reiger. Uit gegevens van de NDFP (opgevraagd d.d. 16 maart 2021) blijkt dat de laatste 5 jaar (van 2016 t/m 2020) maar liefst 56 verschillende soorten vogels in Lange Weeren leven, waarvan 16 **Rode Lijst soorten** (goudplevier, kemphaan, watersnip, zomertaling, torenvalk, wulp, wintertaling, slobbeend, smient, grutto, tureluur, gele kwikstaart, visdief, huiszwaluw, kramsvogel, en grote mantelmeeuw) en 9 soorten, die vallen binnen het **beschermingsregime van de vogelrichtlijn** (scholekster, grutto, Kievit, krakeend, tureluur, gele kwikstaart, wintertaling, meerkoet en blauwe reiger).

Op de website www.lange-weeren.nl ziet u foto's van de flora (o.a. de gevlekte rietorchis) en fauna, gemaakt in Lange Weeren door onze secretaris dhr. Piet Butter en natuurfotograaf Adri van Poelgeest.

Weidevogels ernstig bedreigd

Het Jaarboek Boerenlandvogels 2020 laat zien dat het afgelopen jaar een dramatisch weidevogel seizoen is geweest met **slechte broedresultaten**.⁵ Dit heeft te maken met het extreem droge voorjaar en toename van predatie als gevolg van het grote aantal muizen. Deze predatoren hebben het niet alleen op muizen, maar ook op weidevogels voorzien. De Boerenlandvogelbalans van Sovon laat een

negatieve trend zien met in het afgelopen jaar nog verdere daling van de weidevogelpopulatie.⁶ In Nederland wordt het verspreidingsgebied van tal van boerenlandvogels steeds kleiner, de aantallen broedparen van veel soorten nemen af, het broedsucces loopt terug en er zijn tal van bedreigingen op het boerenland. Graslandvogels zijn met name verspreid in de laaggelegen delen van Nederland, waaronder Noord-Holland. Het verspreidingsgebied van de grutto is maar liefst 24% afgenomen en sinds 1990 is het aantal met bijna 70% gedaald. Weidevogels als de scholekster komen in lagere dichtheden als broedvogel voor. Terwijl de trend van de Kievit en tureluur tot de eeuwwisseling stabiel was, gaat deze inmiddels ook in rap tempo achteruit, waarbij de snelle recente afname van de Kievit met name zorgelijk is.

Foto: Parende grutto's aan drassige oever van Lange Weeren.

Politieke strijd om bouwplannen Lange Weeren

Lange Weeren is Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL), maar valt sinds 2012 onder de **Pilot Waterland**.⁷ Dit betekent dat bebouwing alleen is toegestaan onder drie voorwaarden:

1. mits bebouwing het openbaar belang dient;
2. mits is aangetoond dat er geen reële alternatieven bestaan;
3. mits de schade aan het landschap wordt gecompenseerd met ontwikkeling van natuur.

Momenteel is projectontwikkelaar **Scholtens Projecten II BV** met de gemeente Edam-Volendam in overleg over een visie ontwikkelingsplan voor bebouwing van een deel van Lange Weeren (28,5 hectare).⁸ Een ander deel van Lange Weeren is echter eigendom van **Bouwfonds Property Development** (BPD). In de intentieverklaring tussen Scholtens en de gemeente staat expliciet vermeld dat gedurende de looptijd van de overeenkomst partijen zich maximaal dienen in te spannen om derden te betrekken, die in eigendom zijn van gronden van het onderzoeksgebied Lange Weeren. Om de haalbaarheid te vergroten dat Provincie Noord-Holland akkoord zou gaan met bebouwing van

Bijzonder Provinciaal Landschap, heeft het gemeentebestuur de partij met het grootste eigendom van Lange Weeren niet actief betrokken. Bij de raadsvergadering op 16 maart 2021 bleek dat BPD bij herhaling heeft aangegeven bij de bouwplannen betrokken te willen worden en dat de gemeente dit verzoek heeft genegeerd. Voorafgaand aan de raadsvergadering op 20 mei j.l. was op advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO)⁹ met spoed een totaalvisie opgesteld om alsnog te presenteren aan de provincie Noord-Holland. Deze totaalvisie behelsde een gefaseerd plan met vanaf 2025 bebouwing van het grondgebied van Scholtens (28,5 ha) met 940 woningen (25-35 woningen per ha) en hoogbouw (Zie agendapunt 4. Voorstel tot instemmen met de totaalvisie De Lange Weeren en ontwikkelkader De Lange Weeren).¹⁰ In het plan was **zeer beperkte natuurcompensatie** bij een extreem hoge woningdichtheid. Hierbij zou een derde ontsluitingsweg dwars door een weidevogelgebied worden aangelegd. De volgende fase van dit plan zou zijn om tussen 2030 en 2040 het gehele weidevogelgebied Lange Weeren te bebouwen op het grondgebied van BPD met 550 woningen en voorzieningen.

Meer samenhang beleidsplannen Rijk en Provincie versus Gemeente

Terwijl bij de Marker wadden nog twee eilanden van 300 hectare zullen worden aangelegd als vogelparadijs voor broed- en trekvogels, worden plannen gesmeed om 1 km verderop een bestaand natuurgebied voor dezelfde vogelpopulatie op te offeren voor nieuwbouw.

Niet voor niets pleit de **Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk** voor betere samenwerking tussen het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen om het unieke cultureel erfgoed van het IJsselmeergebied in de toekomst gezond en vitaal te houden.¹¹

Landelijk worden verschillende initiatieven ondernomen om boerenlandvogelbeheer te verbeteren om uitsterven van weidevogels te voorkomen, zoals het oprichten van weidevogelboerderijen, het tegengaan van bodemdaling door vernatting (hierdoor wordt tevens CO₂-uitstoot door oxidatie van veen tegengegaan) en gebiedscoalities met samenwerking tussen boeren, agrarische collectieven, terreinbeheerders, jagers, vrijwilligers en gemeenten.¹²

Het bebouwen van het natuurgebied Lange Weeren dat ruim 80 hectare telt, zou vernietiging van een belangrijk weidevogelgebied betekenen, waardoor de habitat verdwijnt van trekvogels en weidevogels, die primair beschermd zouden moeten worden onder de Wet natuurbescherming. Dit staat haaks op het landelijke '**Aanvalsplan Grutto**' waarbij juist weidevogelkerngebieden van 1000 hectare als broedbiotoop en veilige habitat worden gerealiseerd.¹³

Bezwaren tegen opoffering natuurgebied

Stichting Natuurgebied Lange Weeren is opgericht door omwonenden en is 100% tegen bebouwing van Lange Weeren omwille van de natuur en het klimaat. Onze visie verschilt van die van **Stichting Gezond Leefklimaat Lange Weeren**, die voorstander is van een integrale visie met een groene wijk, zolang de 200 meter weiland grenzend aan de huidige woonwijk behouden blijft. Wij distantiëren ons van iedere organisatie of stichting, die zich op welke wijze dan ook manifesteert vanuit andere belangen dan de natuur. Ons hoofddoel is bescherming van deze unieke habitat van trek- en

weidevogels nabij het IJsselmeer. Bij bebouwing van Lange Weeren zullen hiernaast ook andere **kernkwaliteiten** van dit Bijzonder Provinciaal Landschap worden aangetast.

Het dempen en wijzigen van sloten tast de **natuurlijke veenwaterlopen** aan. Bovendien is de veenbodem van Lange Weeren van groot belang als **natuurlijk waterbergingsgebied**. Deze veenweidepolder vormt een belangrijk natuurlijk waterbuffersysteem in Volendam, waardoor de overlast van piekbuien, droogte en hittestress bij de huidige klimaatveranderingen wordt verminderd. De beschikbaarheid van water voor de natuur dient juist vergroot te worden. De oppervlakte van Lange Weeren is te klein voor het realiseren van een landschappelijk raamwerk met openheid, ruimtebeleving en centrale waterberging met ruime sloten. Bouwplannen kunnen dus nooit klimaatbestendig zijn.

Onregelmatige strookverkaveling van de veenweidepolder met een **vlak** landschap en ruimtebeleving met **open ruimte** en vergezichten zijn kenmerkend voor deze groene randzone, evenals korte bebouwing linten en stolpenstructuren. Bij bebouwing van Lange Weeren met een woonwijk, hoogbouw (met meerlaagse appartementen tot 6 lagen) en forse **verandering** van de **infrastructuur** zullen deze kernkwaliteiten ernstig worden aangetast.

Voor bouw- en ontsluitingsverkeer zal volgens de bouwplannen een derde ontsluitingsweg worden aangelegd. **Uitstootgassen** als fijnstof, stikstof en koolstofdioxide zullen toenemen en zijn schadelijk voor de gezondheid. Bovendien zal **geluidsoverlast** toenemen door het vele verkeer in een dichtbebouwde wijk.

De Lange Weeren grenst ook aan het "Heitje van Katham", een aardkundig uniek en waardevol element. Het Heitje is één van de oudste veenheides in Nederland. Verdere verstedelijking van de Lange Weeren zal ook invloed hebben op dit unieke gebied. Grondwaterpeildaling en toename van stikstof, kooldioxide en fijnstof zullen de processen in het Heitje van Katham negatief beïnvloeden.

Voorkomen zeespiegelstijging

De opwarming van de aarde is in een stroomversnelling gekomen. Volgens voorspellingen van het Koninklijk Nederland Meteorologisch Instituut (KNMI) wordt reeds in 2030 een temperatuurstijging verwacht van 1,5 °C i.p.v. in 2050.¹⁴ Dit houdt in dat de poolkappen en het landijs (gletsjers) eerder zijn verdwenen dan eerder werd aangenomen. Bodemdaling en zeespiegelstijging zijn het gevolg van deze wereldwijde opwarming.¹⁵ Onderzoeksinstituut Deltares, nauw verbonden met de TU-Delft en adviserend aan de overheid, heeft decennia lang de invloed van bodemdaling en zeespiegelstijging op de waterkeringen van de rivierdelta Nederland onderzocht.¹⁶ Wanneer de zeewaterspiegel één centimeter stijgt, zullen de golven tienmaal heftiger op de dijken en waterkeringen beuken. Als niet wordt ingegrepen, heeft dit tot gevolg dat de westelijke provincies weer onder water komen te staan. Het rapport adviseert om nu pas op de plaats te maken en geen projecten te starten, die later de strijd tegen het water nadelig kunnen beïnvloeden.¹⁷ Potentiële risicogebieden zijn hierbij polders en droogmakerijen. Kortom, verstedelijking van polders als Lange Weeren is strijdig met het nationale beleid en landelijke maatregelen voor waterbeheer.

Voorkomen daling grondwaterpeil en vermindering CO₂ uitstoot

De Lange Weeren is als waterrijke veengrond een buffer in droge periodes en belangrijk voor waterberging gedurende natte jaargetijden. De oppervlakte en de opslag zijn bepalend voor het grondwaterpeil in de Zuidpolder. Deze polder met laagbemaling ligt 4 meter lager dan de Lange Weeren. Grondwater sijpelt door de verschillende grondlagen richting de Purmer. Verstedelijking van Lange Weeren heeft een nadelige invloed op het grondwaterpeil. Om de grondwaterstand in de Zuidpolder op peil te houden, is het van belang om het oppervlak van deze natuurlijke waterbuffer zo groot mogelijk te behouden. Artikel 3.6 van de Waterwet bevat de gemeentelijke zorgplicht voor het in openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen om structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken.¹⁸ Met artikel 3.6 van de waterwet in gedachten, mag de gemeente Edam-Volendam geen maatregelen treffen die het grondwaterpeil in het geding brengen.

Peilverhoging in deze veenweide zou juist wenselijk zijn om zo ook de CO₂ uitstoot te verminderen.¹⁹ Door stijging van het grondwaterpeil wordt CO₂ immers vastgelegd. Veenweides zijn voor 4 à 5% verantwoordelijk voor de CO₂ uitstoot in Nederland. Wanneer ervoor gekozen zou worden om het grondwaterpeil van deze veenweide van ruim 80 hectare te verhogen (zoals bij Valuta voor Veen en Westzijderveld), dan zou dit in een periode van 10 jaar 2400 ton vermeden CO₂ uitstoot betekenen. Dit levert ruim 1300 verhandelbare CO₂-certificaten voor de vrijwillige nationale koolstofmarkt op voor grondeigenaren,²⁰ een positieve bijdrage aan de klimaatdoelen én behoud van de functie als weidevogelleefgebied.

Voorkomen bodemdaling

De strijd tegen het water is tegelijkertijd ook een strijd om het water, waarbij het vasthouden van water in een natuurlijk waterbergingsgebieden als veenpolders van cruciaal belang is, zoals Menno Bentveld in de documentaireserie Waterman heeft onderzocht.²¹ Door opwarming van de aarde leiden structurele droogteproblemen tevens tot bodem- en huizenverzakking op veengronden. Na de laatste drie droge jaren hebben kwetsbare veengebieden hun sponswerking deels verloren en houden hierdoor minder goed water vast. Het herstel van deze natuurschade zal enkele jaren vergen.²²

Het laatste decennium laat de bodem van Volendam een scherpe daling zien.²³ Volgens de bodemdalingskaart 2.0 gemiddeld 6 mm per jaar. Dit is een grotere daling dan in het gaswinningsgebied in Groningen. Versnelde bodemdaling is meestal het gevolg van menselijk handelen en vooral in verstedelijkte gebieden merkbaar. In Volendam wordt veel, snel en compact gebouwd. Er worden technieken toegepast om versneld het grondwater uit de ondergrond te onttrekken en verdichting en inklinking te bevorderen. Een dikke zandlaag (5 meter voor gewicht en verdichting) en verticale drainage (vacuüm drain) tot wel 10 meter diep worden benut. Dit roept verschillende vragen op. Is dit de reden van de snelle bodemdaling in Volendam? Heeft de bouw van de Broeckgouw dit proces beïnvloed? Wie controleert dit? Weet de gemeente de grondwaterstand van voor, tijdens en na de voltooiing van de wijk? Sloten hebben nauwelijks invloed op de

grondwaterstand en dienen voor afvoer van overtollig hemelwater. Ook hemelwater in tuinen laten infiltreren heeft geen invloed op de grondwaterstand, maar helpt mee aan vertraagde afvoer naar de sloot of riool. Zal door bebouwing van Lange Weeren als natuurlijk waterbergingsgebied niet per definitie verdere daling van het grondwaterpeil en ernstige bodemdaling optreden?

Voorkomen funderingsschade

Met name in veengebieden treedt funderingsschade op als gevolg van klimaatverandering, inklinking van de grond en een lage grondwaterstand.²⁴ Naast het energielabel wordt in de toekomst mogelijk ook het funderingslabel verplicht bij de verkoop van een woning.²⁵ In Volendam is het funderingslabel risicovol, omdat 40 tot 60% kans bestaat op schade aan onroerend goed a.g.v. een instabiele bodem. In Edam-Volendam wordt niet op zand of gesteente gebouwd, maar op palen, die steunen op een voldoende stevige laag met hieronder waterhoudende lagen. Maar liefst 95% van het onroerend goed is gebouwd op houten palen. Door het te lage grondwaterpeil als gevolg van inklinking en verdichting treedt paalrot op. Bovendien wordt schade aan bestaande woningen veroorzaakt door bodemzetting met het samendrukken van de grond onder het gewicht van gebouwen en wegen. Bij ongelijkmatige zetting kunnen namelijk scheuren in muren optreden en zelfs breuken in de fundatie. Bij bebouwing van Lange Weeren zal het funderingslabel mogelijk zelfs van risicovol naar ernstig verschuiven met een kans van 80 tot 100% kans op funderingsschade. Niet voor niets is het Fonds Duurzaam Funderingsherstel opgericht, waar de gemeente Edam-Volendam zich zou moeten aansluiten gezien de ernstige bodemdaling.²⁶

Voorkomen wateroverlast

Een ander gevolg van de opwarming van het zeewater zijn tropische stormen (bekend uit Midden-Amerika) in en rond Europese wateren.²⁷ Als gevolg van deze omvangrijke stormen betekent dit enorme hoeveelheden regenwater voor langere periodes. Tijdens hoosbuien zal door verharding van het risicogebied Lange Weeren wateroverlast in de Zuidpolder optreden.

Voorkomen verstoring ecosysteem Markermeer

De klimaatveranderingen met opwarming van het zeewater verstoren ook het Noordzee ecosysteem.²⁸ Stedelijke bebouwing van de veenweidepolder op 1 km afstand van het IJsselmeer zal via verdere opwarming van de aarde en het verdwijnen van een broedgebied voor trekvogels, die op het Markermeer overwinteren, zeker het ecosysteem van het Markermeer verstoren.²⁹

Cooling down the planet

Gezien het verbruik van fossiele brandstoffen, poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS)-vervuiling en uitstoot van stikstofverbindingen en broeikasgassen in Nederland dient de overheid meer maatregelen te treffen om aan klimaatdoelstellingen van het VN-Klimaatakkoord van Parijs te voldoen. 'Cooling down de planet' is een wereldwijd gedragen spreuk door tal van organisaties als het Wereld Natuur Fonds (WNF) en de Verenigde Naties (VN).³⁰ Het is niet langer een optie om dergelijke problemen door te schuiven naar komende generaties. Om de versnelling van de globale temperatuurstijging terug te dringen, is vergaande verstedelijking en verharding van groengebieden niet wenselijk. Bebouwing met verdichting binnen de huidige contouren van steden en dorpen is de enige klimaatbestendige oplossing om aan de woningbehoefte te voldoen. Wanneer Lange Weeren wordt bebouwd, betekent dit het verharden van het laatste stukje groen in Volendam.

Reële alternatieven

Nieuwe stedelijke ontwikkeling mag alleen worden gerealiseerd in Lange Weeren mits sprake is van een groot openbaar belang zonder reële alternatieven. Als hierboven beargumenteerd wordt het openbaar belang niet gediend door het opofferen van een belangrijk weidevogelgebied. Door de **vergrijzing** met 21% van de bevolking boven de leeftijdsgrens van 65 jaar³¹ zullen steeds meer woningen leeg komen te staan in verschillende wijken in Volendam, zoals de oude kom, het Munnickenveld en 't Zand.

Woningbouw dient in de uitbreilocatie Waterrijk Oosthuizen en in de **inbreilocaties** in Volendam (o.a. herontwikkeling locatie De Seinpaal, Maria Goretti locatie, Plan Tase en Industrierterrein Slobbeland) en omliggende kernen (Hoogstraat, Korsnäs en locatie De Botter in Edam en Cultureel Centrum en het Kraaiennest in Oosthuizen) gerealiseerd te worden ten behoeve van de vitaliteit zonder opoffering van een natuurgebied.³²

Bestaande initiatieven dienen te worden uitgebreid, zoals het opkopen van verouderde woningen door woningbouwverenigingen, waarop na de sloop op die locaties sociale huurwoningen worden gebouwd.

Bovendien bestaan zoveel andere mogelijkheden op landelijk niveau om bebouwing te realiseren. Op dit moment zijn landelijk discussies gaande over de woningnood in Nederland, waarbij bebouwing in de noordelijke helft van het land met een goede verbinding wenselijk is in plaats van in de Randstad.³³ Verder zal vanwege de toenemende digitalisering landelijk wonen buiten de Randstad belangrijker worden, omdat het niet langer noodzakelijk is om op steenworp afstand van het werk te wonen.

Strijd voor het laatste stukje groen

Stichting Natuurgebied Lange Weeren wacht niet tot bestemmingsplannen zijn opgesteld, maar doet een oproep op provincie Noord-Holland om bouwplannen van Lange Weeren te stoppen in strijd voor

het laatste stukje groen in Edam-Volendam. De Provincie heeft immers het laatste woord. Stichting Behoud Waterland steunt ons in deze strijd.³⁴

Hoogachtend,
Dr. Selene Bond-Veerman,
Voorzitter Stichting Natuurgebied Lange Weeren

Referenties

1. <https://www.natura2000.nl/gebieden/flevoland/ijsselmeer>
2. <https://www.natuurmonumenten.nl/projecten/marker-wadden>
3. https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0385.BHVbuitengebiedEV-vg01/t_NL.IMRO.0385.BHVbuitengebiedEV-vg01.pdf
4. [https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Natuur/Natuurbeheer#:~:text=Natuurbeheerplan%202021&text=Het%20Natuurbeheerplan%20is%20tot%20stand,\(pdf%2C%20636kB\)%20ingediend](https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Natuur/Natuurbeheer#:~:text=Natuurbeheerplan%202021&text=Het%20Natuurbeheerplan%20is%20tot%20stand,(pdf%2C%20636kB)%20ingediend)
5. <https://www.landschapnoordholland.nl/nieuws/jaarboek-boerenlandvogels-2020>
6. <https://www.sovon.nl/nl/boerenlandvogelbalans2020>
7. <https://docplayer.nl/35357942-Concept-visie-pilot-waterland.html>
8. <https://www.langeweeren.info/>
9. https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Advies_bij_ruimtelijke_ontwikkelingen/Meer_informatie_o_ver_de_ARO/Verslagen/2020/Verslag_72e_vergadering_ARO_16_september_2020.org
10. https://channel.royalcast.com/edamvolendam/#!/gemeenteedamvolendam/20210520_2
11. <https://www.hetblauwehart.org/>
12. <https://www.boer-en-vogels.nl/>
13. <https://www.fmf.frl/aanvalsplan-grutto/>
14. <https://nos.nl/artikel/2371217-1-5-grad-opwarming-mogelijk-al-over-negen-jaar-bereikt.html>
15. <https://www.deltares.nl/nl/issues/gevolgen-zeespiegelstijging/>
16. <https://www.deltares.nl/nl/nieuws/laag-grondwaterpeil-bedreigt-funderingen/>
17. http://publications.deltares.nl/11203724_004.pdf
18. <https://maxius.nl/waterwet/artikel3.6>

19. <https://www.mnh.nl/nieuws/landelijke-primeur-peilverhoging-natuurgebied-westzijderveld-levert-co%E2%82%82-certificaten-op/>
20. <https://www.platformco2neutraal.nl/>
21. <https://rosendalprodukties.nl/category/klimaat-water/>
22. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-droogte-is-voorbij-de-natuur-heeft-nog-een-paar-van-deze-voorjaren-nodig-om-te-herstellen~b31d1519/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
23. <https://bodemdalingskaart.nl/nl/>
24. <https://www.groenkennisnet.nl/nl/groenkennisnet/show/Forse-schade-door-bodemdaling.htm>
25. <https://www.kcaf.nl/wat-doet-het-kcaf/>
26. <https://funderingsherstelfonds.nl/overheid/deelnemende-gemeenten/>
27. <https://www.knmi.nl/over-het-knmi/nieuws/overstromingen-door-tropische-cyclonen-en-zeespiegelstijging>
28. <https://natuurtijdschriften.nl/pub/580187>
29. <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/marine-research/Themas/Klimaat-en-kust/Invloed-van-klimaatverandering-op-mariene-ecosystemen.htm>
30. <https://www.cooldowntheplanet.com/dear-all-in-the-netherlands/>
31. <https://allecijfers.nl/gemeente/edam-volendam/>
32. <https://edam-volendam.jaarverslag-2020.nl/p22917/ontwikkelingen?q=inbreilocaties>
33. <https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Noord-Nederland-als-vangnet-voor-de-Randstad-zal-een-hoge-prijs-hebben-26776289.html>
34. https://www.stichtingbehoudwaterland.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=244:corruptie-in-volendam&catid=42&Itemid=101